

GAQ-3004

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

November/December - 2013

Sanskrit : Paper - CC-303

(रघुवंशम् सर्ग - १४ (कालिदास) (व्याकरणम्) (Core Compulsory)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (१) अधा ४ प्रश्नो लभवा इरुजियात छे.
(२) अधा ४ प्रश्नोना गुण सरभा छे.

१ (अ) गमे ते ऋश श्लोकोनो अनुवाद करो :

८

- (१) उभावुभाभ्यां प्रणतौ हतारी यथाक्रमं विक्रमशोभिनौ तौ ।
विस्पष्टमस्रान्धतया न दृष्टौ सातो सुत स्पर्शसुखो पलम्भात ॥
- (२) प्रासादकालागुरुधूमराजिस्तस्याः पूरोवायुवशेन भिन्न ।
वनान्निवृत्तेन रघूत्तमेन मुक्ता स्वयं वेणिरिवाबभासे ॥
- (३) स किंवदन्ती वदतां पुरोगः स्ववृत्तमुद्दिश्य विशुद्धवृत्तः ।
सर्पाधिराजोरुभुजोऽसर्पं पप्रच्छ भद्रं विजितारिभद्रः ॥
- (४) राजर्षि वंशस्य रविप्रसूतेरूप स्थितः पश्यत कीदृशोऽयम् ।
मतः सदाचार शुचेः कलङ्कः पयोदवातादिव दर्पणस्य ॥
- (५) जुगूह तस्याः पथि लक्ष्मणो यत्सव्येतरण स्फुरता तदक्षणा ।
आख्यातमस्यै गुरुभावि दुःखमत्यन्त लुप्त प्रिय दर्शनेन ॥

(ब) गमे ते वे ससंदर्भ सभज्ञावो :

५

- (१) धृतातपत्रो भरतेन साक्षादुपाय संघात इव प्रवृद्धः ।
(२) अयोधनेनाय इवाभितप्तं वैदेहिबन्धोहृदयं विदद्रे ।
(३) छाया हि भूमेः शशिनो मलत्वेनारोपिता शुद्धिमतः प्रजाभिः ।
(४) आज्ञा गुरुणां ह्यविचारणीया ।

૨ મહાકાવ્યના લક્ષણો આપી રઘુવંશનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૨ રઘુવંશના આધારસ્થાનો જણાવી કવિએ કરેલા ફેરફારો વર્ણવો. ૧૪

૩ નિયતકૃતિના આધારે રામનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

અથવા

૩ રઘુવંશના ૧૪મા સર્ગનું રસદર્શન કરો. ૧૪

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

(૧) રઘુવંશમ્ – શીર્ષક

(૨) રામનું માતાઓ સાથે મિલન

(૩) લક્ષ્મણનું પાત્રાલેખન

(૪) ઉપમા કાલિદાસસ્ય ।

૫ નીચેનામાંથી બે-ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત) ૧૪

(૧) રઘુવંશનો કાવ્ય પ્રકાર જણાવી તેના સર્ગની સંખ્યા જણાવો.

(૨) કાલિદાસની કૃતિઓ કેટલી છે ? કઈ કઈ ?

(૩) રઘુવંશના ૧૪માં સર્ગનો મુખ્ય વર્ણ્ય વિષય કયો છે ?

(૪) રામે સીતા ત્યાગની અનુમતિ માટે ભાઈઓને શું કહ્યું ?

(૫) લક્ષ્મણે કોની જેમ મોટાભાઈની આજ્ઞા સ્વીકારી ?

(૬) વાચ્નું તૃતિયા એ.વ. અને જગત્નું ચતુર્થી એ.વ.નું રૂપ આપો.

(૭) ચન્દ્રમસામ્ અને રાજસુ રૂપની ઓળખ આપો.

(૮) અસ્મદ્નું પંચમી એ.વ. અને યુષ્મદ્નું તૃતિયા બ.વ.નું રૂપ આપો.

(૯) તદ્ (પુ.) સપ્તમી એ.વ. અને તદ્ (સ્ત્રી) સપ્તમી એ.વ.નું રૂપ આપો.

(૧૦) કિમ્ (સ્ત્રી) તૃતિયા એ.વ. અને કિમ્ (નપુ.) દ્વિતિયા બ.વ.નું રૂપ આપો.

(૧૧) કાલિદાસને પ્રિય અલંકારો કયા કયા છે ?

(૧૨) રાજન્ શબ્દનું તૃતિયા એ.વ. અને સપ્તમી એ.વ.નું રૂપ આપો.